

Certificatenmarkt- rapport 2021-2022

7/06/2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1 Inleiding	5
1.1 De levensloop van een steuncertificaat	5
1.2 Methodologie Certificatenmarktrapport	6
1.3 Interactieve dashboards.....	6
2 Uitreiking van steuncertificaten	7
2.1 Opzet analyse	7
2.2 Aantal uitreikingen per handelsperiode.....	8
2.3 Aantal uitreikingen per productiejaar	8
3 Handel in steuncertificaten	9
3.1 Bilaterale handel	10
3.1.1 Aantal verhandelde steuncertificaten	11
3.1.2 Steuncertificaatprijzen	13
3.2 Minimumsteun	16
3.2.1 Aantal steuncertificaten overgedragen tegen minimumsteun.....	17
3.2.2 Bedragen uitbetaald door de netbeheerder	18
3.3 Concentratie certificatenmarkten	19
4 Verkoop door de netbeheerders	20
4.1 Analyse	21
4.1.1 Opzet analyse	21
4.1.2 Aantal steuncertificaten verkocht door de netbeheerders	21
4.1.3 Prijzen bij netbeheerderverkoop.....	22
4.1.4 Aantal kopers bij de netbeheerders	23
4.2 Verkoopwijzes netbeheerders en beoordeling	23
4.2.1 Veilingen.....	23
4.2.2 Verkopen buiten de veilingen.....	25
5 Certificatenverplichtingen	25
5.1 Berekening aantal vereiste steuncertificaten	26
5.2 Resultaten indiening.....	27
6 Steuncertificatenoverschot	29
6.1 De opkoopregeling	29
6.2 Overschotten.....	30

6.3	Portefeuilles	30
7	Vooruitblik	32
8	Lijst van afkortingen	32

Voorwoord

Eén van onze taken is het toezicht houden op de certificatenmarkt en de certificatenverplichtingen. Daarnaast houden we ook toezicht op de netbeheerders, meer bepaald hoe zij de steuncertificaten, opgekocht aan minimumsteun, terug op de markt brengen. Via het Certificatenmarktrapport geven we inzicht in de invulling en resultaten van deze taken. Zo geven we in het rapport een overzicht en een analyse van de groenestroom- en warmtekrachtcertificatenmarkten.

Naast dit rapport verzekeren we de transparantie door interactieve dashboards op onze website beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen alle geïnteresseerde partijen op elk moment marktinformatie over de certificatenmarkt raadplegen. We houden deze informatie actueel door dagelijks, maandelijks of jaarlijks nieuwe data op deze dashboards te publiceren.

Met dit rapport bieden we een algemeen overzicht aan zowel het beleid als aan de marktpartijen en belanghebbenden op de ontwikkelingen op de markten voor steuncertificaten.

In 2021 was de invloed van de coronacrisis minder sterk merkbaar op de certificatenmarkten. De elektriciteitsafname is in 2021 hersteld, na een daling van 5% in 2020. Hierdoor moesten er terug meer steuncertificaten worden ingediend voor de afnames in 2021.

De certificatenverplichtingen liepen dit jaar voor het eerst af op 30 april, voordien lag de deadline op 31 maart. De oude deadline is nog wel toegepast tot de dag van de inwerkingtreding van de nieuwe deadline, op 30 maart 2022. Aangezien dit slechts één dag voor de oude deadline was, was op dat moment al bijna 99% van alle vereiste steuncertificaten ingediend.

In de aanloop naar de certificatenverplichtingen, was er slechts een klein aanbod aan groenestroomcertificaten op de markt. Dit zorgde voor prijsstijgingen op de certificatenmarkt, met prijzen die zelfs hoger lagen dan de boeteprijs. Het aanbod aan warmtekrachtcertificaten daarentegen lag gedurende het hele jaar heel wat hoger dan de vraag. De netbeheerders hadden moeite om de warmtekrachtcertificaten terug op de markt te brengen via hun veilingen.

Wij blijven onze expertise aanbieden ter ondersteuning van het beleid.

Pieterjan Renier
Algemeen directeur

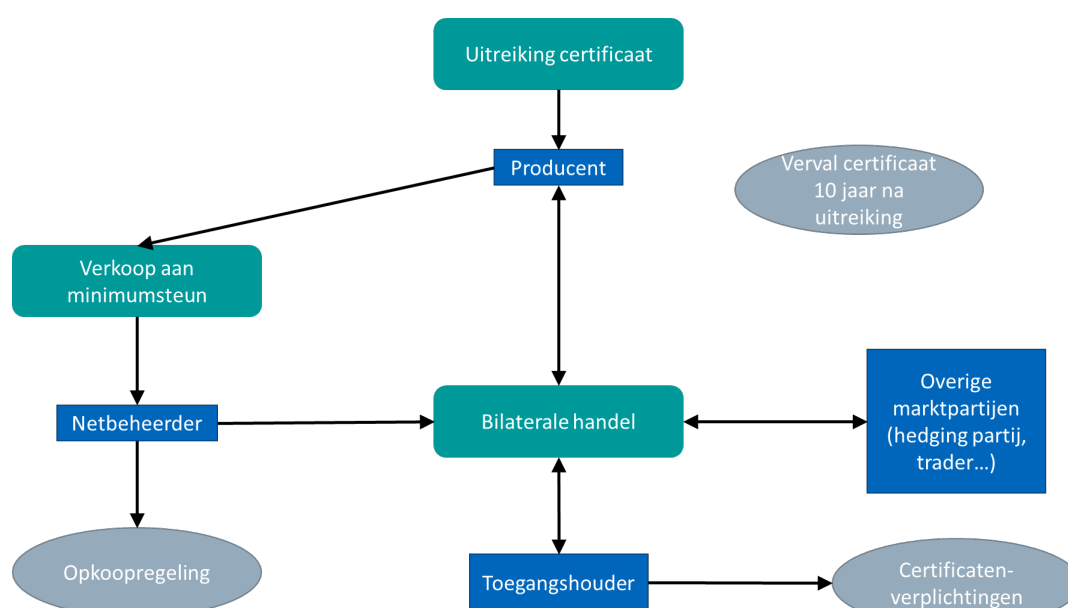
1 Inleiding

Dit rapport analyseert de evoluties op de markten van de groenestroom- (GSC) en warmtekrachtcertificaten (WKC). Als leidraad volgt het daarbij de verschillende stappen in de levensloop van een steuncertificaat.

In dit hoofdstuk vindt u meer uitleg over deze levensloop, lichten we onze aanpak bij de analyse van de gegevens toe en stellen we de interactieve dashboards voor.

1.1 De levensloop van een steuncertificaat

Dit rapport is opgesplitst in de verschillende fases van de levensloop van een Vlaams steuncertificaat, zoals weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1: Een overzicht van de levensloop van een steuncertificaat.

In een eerste stap worden steuncertificaten **uitgereikt** aan producenten met installaties die in aanmerking komen. Ze krijgen steuncertificaten voor elke schijf aan opgewekte energie in de betreffende installaties (zie Hoofdstuk 2).

De producent kan de certificaten verhandelen via **bilaterale handel** met andere partijen (zie sectie 3.1), of hij kan het certificaat verkopen tegen **minimumsteun**, hierbij is de netbeheerder verplicht het certificaat op te kopen tegen een decretaal bepaalde prijs (zie sectie 3.2).

De **netbeheerders** brengen de certificaten opgekocht tegen minimumsteun weer op de markt, voornamelijk door middel van veilingen. De VREG beoordeelt deze verkopen (zie hoofdstuk 4).

Uiteindelijk moeten de toegangshouders een bepaald aantal steuncertificaten inleveren om te voldoen aan de **certificatenverplichtingen** (zie hoofdstuk 5).

Er waren tot nu toe altijd meer steuncertificaten dan dat er nodig zijn voor de certificatenverplichtingen, er was tot nu toe dus een overschot. Om dit overschot onder te

controle te houden, is de **opkoopregeling** in het leven geroepen, waarmee steuncertificaten uit de markt worden gehaald (zie hoofdstuk 6).

Uiteindelijk eindigt de levensloop van een steuncertificaat op één van de volgende drie manieren:

1. Een toegangshouder dient het certificaat in om te voldoen aan de certificatenverplichtingen,
2. De Vlaamse Overheid koopt het certificaat op in de Opkoopregeling,
3. Het certificaat vervalt 10 jaar na uitreiking wanneer het niet tijdig is gebruikt in één van de voorgaande opties.

1.2 Methodologie Certificatenmarktrapport

De drijvende kracht achter de steuncertificatenhandel zijn de certificatenverplichtingen: elk jaar moeten toegangshouders een bepaald aantal steuncertificaten indienen. Tot en met vorig jaar vond de indiening plaats op 31 maart, vanaf dit jaar valt het op 30 april.

Door de late inwerkingtreding van de nieuwe deadline (op 30 maart 2022), werd de oorspronkelijke deadline van 31 maart aangehouden tot de dag van de inwerkingtreding, één dag voor de oorspronkelijke deadline. **Daarom analyseert dit rapport de certificatenmarkt alsof de deadline nog altijd 31 maart was.** De meeste acties in de markt waren er namelijk op gericht om deze deadline te halen, en niet die van 30 april. Zo waren op 31 maart 2022 al 98,7% van alle steuncertificaten ingediend.

In dit rapport groeperen we alle handelstransacties per handelsperiode. Deze periode liep van 1 april jaar N tot en met 31 maart jaar N+1 (indiening). Op 30 maart 2022 is de deadline veranderd van 31 maart naar 30 april. Door deze late verandering, waren er op 31 maart 2022 toch al bijna 99% van alle steuncertificaten ingediend. We nemen 31 maart dus nog altijd als eindpunt van de handelsperiode. Door de inwerkingtreding van de nieuwe deadline zal de periode vanaf inleveringsronde 2024 lopen van 1 mei jaar N tot en met 30 april N+1. Hierdoor kunnen we de activiteit op de markt beter kaderen

1.3 Interactieve dashboards

Op onze website¹ vindt u verschillende interactieve dashboards over de steuncertificatenmarkt. Vergeleken met het Certificatenmarktrapport, vindt u er meer historiek, exacte waarden en krijgt u ook de mogelijkheid om deze waarden te downloaden en er zelf mee aan de slag te gaan.

Het Certificatenmarktrapport blijft wel de plek waar u inzichten en analyses van de certificatenmarkt kan vinden.

Doorheen het rapport vindt u bij verschillende secties de link naar het bijhorende dashboard.

¹ <https://www.vreg.be/nl/energiemarkt-cijfers>

2 Uitreiking van steuncertificaten

De VREG reikt zowel GSC als WKC uit. Dit gebeurt op basis van gegevens verstrekt door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) en de netbeheerders. U vindt meer informatie over de uitreiking op onze website².

Het dashboard over de uitreikingen vindt u hier:

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Uitreikingen.html.

2.1 Opzet analyse

Aanvaardbare steuncertificaten

Het algemene principe stelt dat er voor elke MWh aan groene stroomproductie of warmtekrachtproductie een aanvaardbare GSC of WKC wordt uitgereikt, maar dit is niet altijd het geval. Dit komt enerzijds door de bandingfactoren³ en anderzijds door de volgende installaties die geen (aanvaardbare) GSC of WKC (meer) ontvangen⁴:

- PV-installaties van maximaal 10 kW gekeurd vanaf 14 juni 2015,
- Nieuwe PV-installaties geïnstalleerd vanaf 17 juli 2021,
- Warmte-krachtkoppelinginstallaties in dienst genomen voor 1 januari 2002 en sindsdien niet meer grondig gewijzigd.

Daarnaast neemt het aantal aanvaardbare WKC ook degressief af bij installaties met startdatum voor 1 januari 2013. Het aantal productie-installaties die binnen dit degressief systeem vallen, daalt jaarlijks en zal op termijn verdwijnen. Meer informatie hierover vindt u op de website van VEKA⁴.

Bij deze analyse worden enkel aanvaardbare steuncertificaten beschouwd.

Timing uitreikingen en bijhorende elektriciteitsproductie

Door de administratieve doorlooptijd zijn er uitreikingen die plaatsvinden na 31 maart⁵ van het jaar N+1, ook al vond de bijhorende elektriciteitsproductie al plaats in het jaar N.

Voor GSC zijn de late uitreikingen voornamelijk voor productie o.b.v. biomassa uit land- of bosbouw. De berekening van het aantal toe te kennen GSC voor dit soort installaties is complex en afhankelijk van verschillende parameters. Deze GSC worden hierdoor vaak geaggregeerd toegekend voor een aantal productiemaanden samen in plaats van per maand.

² <https://www.vreg.be/nl/algemene-info-over-steuncertificaten>

³ <https://www.energiesparen.be/bandingfactor-GSC> en <https://www.energiesparen.be/bandingfactor-wkk>

⁴ <https://www.energiesparen.be/groene-energie-en-wkk/prof/voorwaarden-GSC>,
<https://www.energiesparen.be/groene-energie-en-wkk/prof/voorwaarden-wkc>,

⁵ Ook voor 2022 blijven we kijken naar 31 maart, ondanks de verschuiving van de certificatenverplichtingen naar 30 april (zie sectie 1.2). Op 31 maart waren namelijk al bijna 99% van het totaal aantal in te dienen steuncertificaten ingediend. Het aantal uitgereikte steuncertificaten na 31 maart geeft dus een beter beeld van marktcontext in aanloop naar de certificatenverplichtingen.

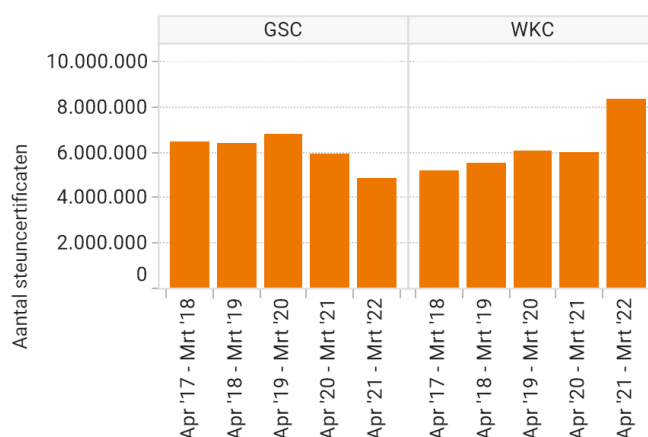
Het hoge aantal late uitreikingen WKC is te wijten aan de grote complexiteit en de veelheid aan data die nodig zijn voor het berekenen van het aantal uit te reiken WKC, waaronder data over warmtegebruik.

In de analyse worden twee tijdstippen beschouwd. Ten eerste is er het tijdstip van de uitreiking zelf. Ten tweede is er het tijdstip van de elektriciteitsproductie die uiteindelijk leidt tot de uitreiking van een steuncertificaat.

2.2 Aantal uitreikingen per handelsperiode

Het aantal steuncertificaten uitgereikt in een bepaalde handelsperiode vindt u in Figuur 2. In totaal werden in de handelsperiode 2021-2022 4.831.291 GSC uitgereikt. Het aantal uitreikingen lag 18% lager dan in de handelsperiode daarvoor. Dit zorgde mee voor een klein aanbod aan GSC in 2021-2022 en creëerde druk op de markt. Dit zal in latere hoofdstukken nog meermaals aan bod komen.

Daarnaast werden er in 2021-2022 8.332.970 WKC uitgereikt, dit ligt 40% hoger dan het aantal uitreikingen in de handelsperiode daarvoor. Dit zorgde voor een groot aanbod aan WKC, de effecten hiervan op de markt zal ook in latere hoofdstukken terugkomen.

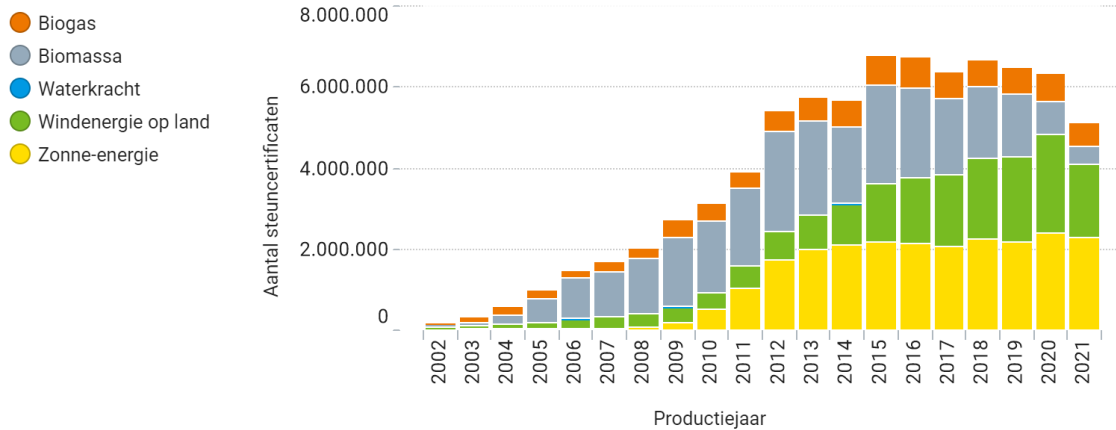

Figuur 2: Het aantal uitreikingen van GSC (links) en WKC (rechts), per handelsperiode.

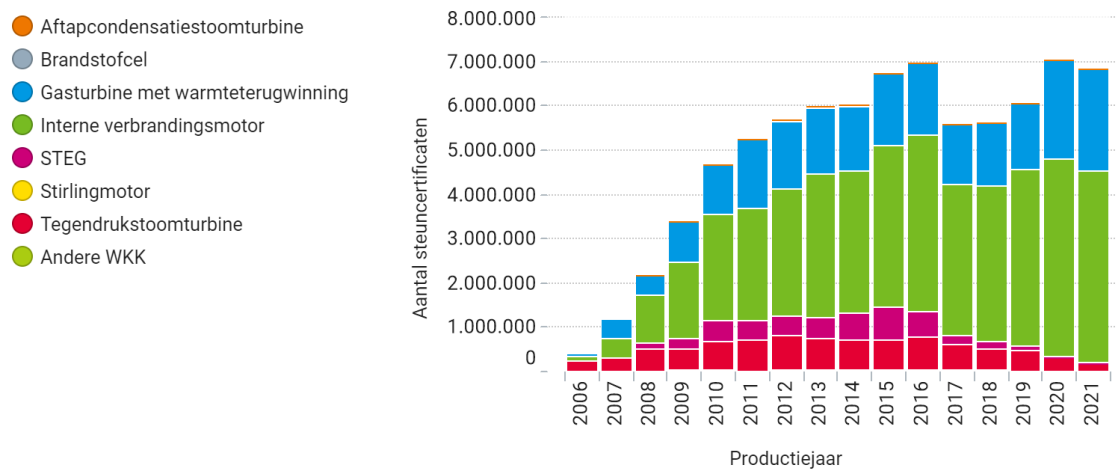
2.3 Aantal uitreikingen per productiejaar

Figuur 3 en Figuur 4 tonen het aantal uitgereikte en aanvaardbare GSC en WKC per jaar waarin de bijhorende elektriciteit werd opgewekt, de aantallen zijn een momentopname van 31 maart 2022. De cijfers van de recente jaren die u ziet in Figuur 3 en Figuur 4 zijn niet definitief. Voor de meest recente cijfers kan u terecht op het dashboard⁶, dit wordt maandelijks geüpdatet.

⁶ https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Uitreikingen.html

Figuur 3: Het aantal uitgereikte GSC per productiejaar en per energiebron.

Figuur 4: Het aantal uitgereikte WKC per productiejaar en per technologie.

Op basis van de voorlopige cijfers toont Figuur 3 dat de uitreikingen voor zonne-energie stabiel blijven, op wat fluctuaties na. Voor windenergie lijkt het aantal uitreikingen in 2021 te zijn gedaald. Ook biogas en biomassa blijven in dalende lijn gaan. Een deel van deze installaties komen aan het einde van hun steunperiode en krijgen geen GSC meer. Ook hebben grondstofprijzen en menselijke keuzes een grote invloed op het aantal uitreikingen en kunnen ze sterke fluctuaties in het aantal uitreikingen veroorzaken.

Figuur 4 toont dat het aantal uitgereikte WKC in 2020 en 2021 een sprong omhoog heeft gemaakt. Dit komt door een groter aantal uitreikingen bij gasturbines met warmteterugwinning en interne verbrandingsmotoren. De uitreikingen bij andere technologieën daalt door de degressiviteit bij installaties met startdatum voor 1 januari 2013.

3 Handel in steuncertificaten

Nadat steuncertificaten zijn uitgereikt, kunnen ze verhandeld worden. Dit kan via bilaterale handel, waarbij de certificaten worden verkocht aan een andere partij tegen een onderhandelde prijs (sectie 3.1), of via het systeem van de minimumsteun (sectie 3.2). Hierbij kopen de netbeheerders de certificaten verplicht op tegen een decretaal bepaalde prijs. Sectie 3.3 bekijkt de concentratie van de certificatenmarkt.

De netbeheerders brengen de opgekochte certificaten weer op de markt, dit wordt in detail in hoofdstuk 4 besproken.

3.1 Bilaterale handel

De analyse over de bilaterale handel gaat over de periode 1 april 2021 – 31 maart 2022. Het eindpunt van deze periode valt samen met de oorspronkelijke deadline van de certificatenverplichtingen (31 maart 2022).

Het dashboard over bilaterale handel vindt u hier:

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_BilateraleHandel.html

Opzet analyse

Het VREG-platform registreert alle steuncertificatentransacties en is de bron van de gebruikte gegevens. De volgende transacties nemen we niet mee in de analyse:

- De transacties waarmee de netbeheerders de steuncertificaten inleveren bij de VREG in het kader van de opkoopregeling van de Vlaamse Overheid,
- De **aankoop** van GSC en WKC door de netbeheerders tegen minimumsteun.

Daarentegen zijn de volgende transacties wel inbegrepen in de analyse:

- De **verkoop** van GSC en WKC door de netbeheerders,
- Alle andere transacties die deel uitmaken van langetermijncontracten of spot deals.

Bij elke transactie in het VREG-platform wordt een prijs ingegeven. Als deze prijs valt buiten de vastgelegde prijsgrenzen⁷ is de transactie niet mee opgenomen in dit rapport. Deze prijsgrenzen zijn een goede indicatie van foute transacties of correcties van foute transacties, denk aan:

- Een verkoop van garanties van oorsprong, maar ingevoerd als een verkoop van steuncertificaten,
- Transacties bedoeld als verkoop tegen minimumsteun, maar ingevoerd als een gewone verkoop.

Belangrijke kanttekeningen

Er zijn transacties aan € 0 tussen verschillende rekeningen van eenzelfde bedrijf of bedrijvengroep. Aangezien deze transacties buiten de vooropgestelde prijsgrenzen vallen, verschijnen ze niet in de statistieken.

Daarnaast hebben steuncertificaten een geldigheidsduur van tien jaar en kunnen ze onbeperkt verhandeld worden. Dit heeft twee implicaties.

Ten eerste, een steuncertificaat dat doorheen een handelsperiode meerdere keren is verhandeld, zal ook meerdere keren verschijnen in de statistieken. Merk wel op dat een netbeheerder een bepaald steuncertificaat maar één keer tegen minimumsteun kan opkopen en dus ook maar één keer kan verkopen.

⁷ De prijsgrenzen zijn € 25 en € 134 voor GSC en € 9 en € 51 voor WKC.

Ten tweede, aangekochte steuncertificaten moeten niet in het jaar van aankoop worden ingediend. De toegangshouder kan ze ook voor een volgende certificatenverplichting gebruiken of later terug verkopen. Niet alle transacties tijdens een handelsperiode gebeuren om aan de certificatenverplichtingen aan het einde van die handelsperiode te voldoen.

3.1.1 Aantal verhandelde steuncertificaten

Het aantal verhandelde steuncertificaten vindt u hier op drie verschillende manieren terug: per handelsperiode, per transactietype en per maand.

Transacties per handelsperiode

In Tabel 1 vindt u het totaal aantal verhandelde steuncertificaten per handelsperiode. Het aantal verhandelde GSC is licht gedaald ten opzichte van vorige handelsperiode.

Het aantal verhandelde WKC is sterk gestegen (+80%). Het aantal ligt zelfs hoger dan het aantal steuncertificaten verhandeld in 2019-2020. De reden voor de hoge aantallen in 2021-2022 en 2019-2020 is dezelfde: een uitzonderlijk hoog aantal WKC is tijdens die handelsperiodes uitgereikt en verkocht door de netbeheerders.

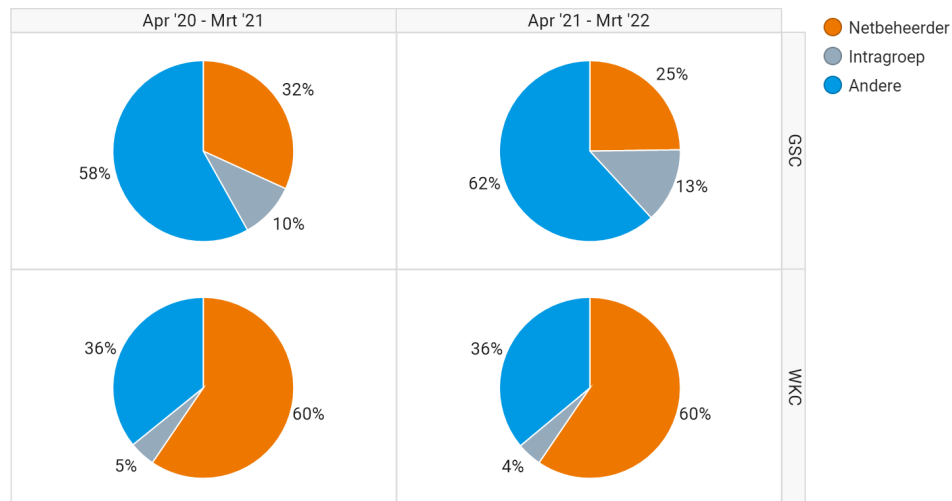
Tabel 1: Het totaal aantal verhandelde GSC en WKC tijdens de laatste drie handelsperiodes.

	Apr '19 - mrt '20	Apr '20 - mrt '21	Apr '21 - mrt '22
GSC	8.213.982	8.840.913	8.376.136
WKC	6.472.602	4.294.309	7.719.176

Transacties per type

De transacties staan in Figuur 5 opgesplitst volgens het transactietype. We onderscheiden drie types:

- De verkopen van netbeheerders: zij verkopen de steuncertificaten verkregen via minimumsteun voornamelijk via veilingen.
- De intragroeptransacties: dit zijn transacties tussen partijen van eenzelfde groep. We hebben geen volledige kennis welke partijen tot dezelfde groep behoren, het gaat hier dus slechts om een inschatting.
- De andere transacties: alle andere transacties tussen twee verschillende partijen die niet onder de andere groepen vallen.

Figuur 5: Het totaal aantal verkochte steuncertificaten voor GSC (boven) en WKC (onder), per type transactie.

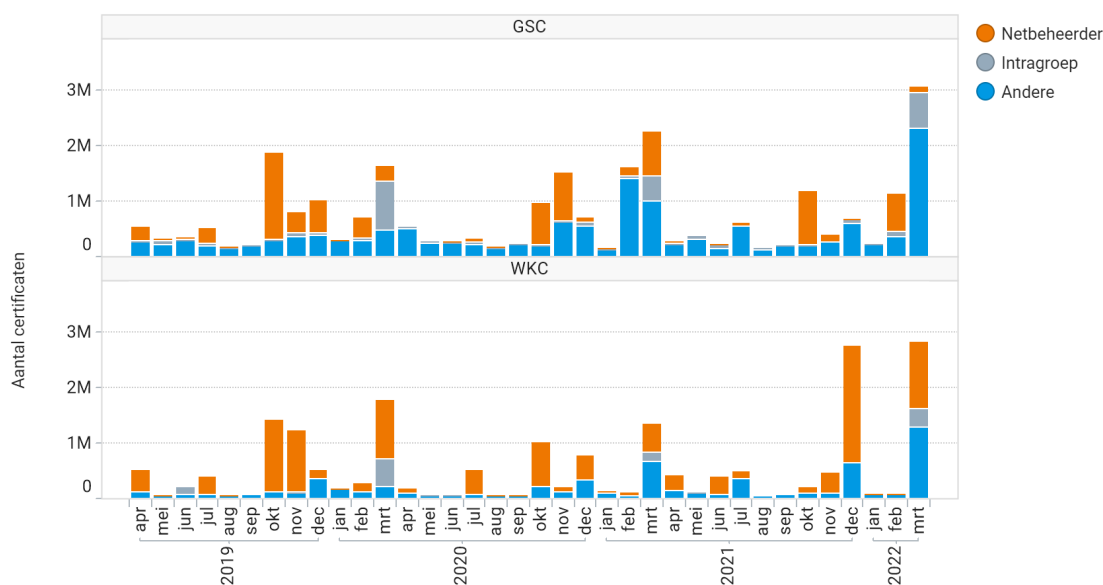
Een kwart van alle verkochte GSC was in de laatste handelsperiode afkomstig van de netbeheerders. Bij WKC is het aandeel van de netbeheerders heel wat groter, namelijk 60%. Dit onderstreept het belang van een goed verloop van de verkopen door de netbeheerders. Meer informatie over deze verkopen vindt u in hoofdstuk 4.

Transacties per maand

Figuur 6 toont het aantal bilateraal verhandelde steuncertificaten per maand voor de voorbije drie handelsperiodes.

Eén duidelijke piek die elk jaar terugkomt is het aantal verhandelde steuncertificaten in de maand maart. In deze maand zijn de toegangshouders alle benodigde steuncertificaten aan het verzamelen voor de certificatenverplichting. Daarnaast zijn er pieken op andere momenten van het jaar. Deze pieken worden voornamelijk veroorzaakt door de netbeheerders na afloop van hun steuncertificatenveilingen. Meer informatie over deze veilingen vindt u in hoofdstuk 4.

De piek in maart 2022 is de hoogste piek voor de handelsperiode 2021-2022 voor zowel GSC als WKC. Bij GSC bedraagt de piek 37% van het totaal aantal verhandelde steuncertificaten in de handelsperiode, bij WKC is dit 36%.

Figuur 6: Het aantal verhandelde GSC (boven) en WKC (onder) per maand, per type verkoper.

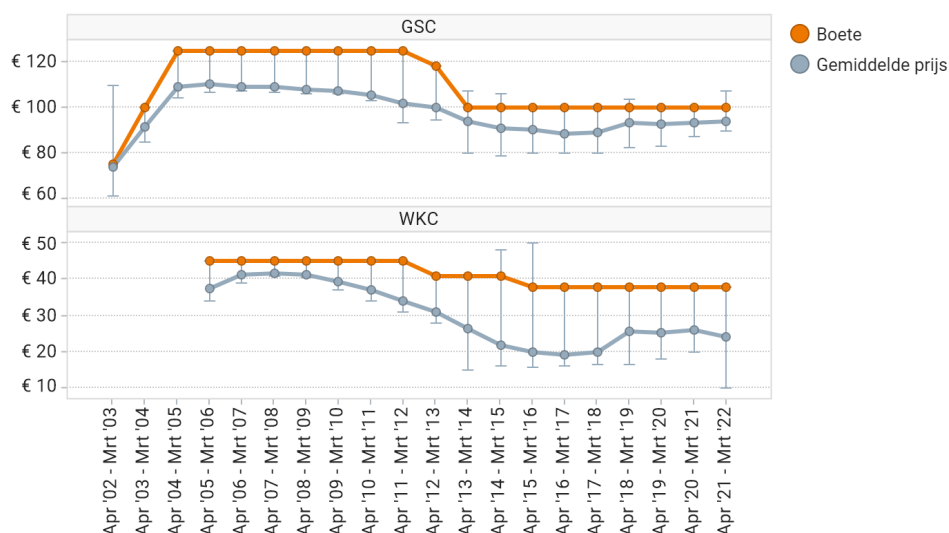
3.1.2 Steuncertificaatprijzen

Een drijvende kracht achter de steuncertificaatprijzen zijn de administratieve **boetes** die worden opgelegd wanneer een toegangshouder niet tijdig alle vereiste steuncertificaten indient.⁸ De boetes zijn doorheen de jaren meermaals veranderd. In Figuur 7 vindt u zowel de boetewaarden als de gemiddelde transactiepreisen voor GSC en WKC. Ook staan de maximum- en minimumprijzen vastgesteld tijdens een handelsperiode aangeduid.

De kloof tussen de boeteprijs en de gemiddelde GSC-prijs wordt steeds kleiner. Een oorzaak hiervan is het krimpende overschot aan GSC dat de druk op de markt verhoogt. Bij WKC liggen de boetewaarde en de gewogen gemiddelde prijs verder uiteen. Dit komt door het grote overschot aan WKC, waardoor het aanbod heel wat groter is dan de vraag. Het overschot aan steuncertificaten wordt verder besproken in hoofdstuk 6.

Merk op dat de steuncertificaatprijzen in sommige periodes boven de boeteprijs uitstijgen. Mogelijks betalen toegangshouders deze hoge prijzen wanneer ze merken dat ze dreigen de certificatenverplichtingen niet te kunnen nakomen. Het krijgen van een boete lijkt toegangshouders af te schrikken en maakt ze zelfs bereid om meer dan de boete te betalen.

⁸ Zie artikel 13.3.5 van het Energiedecreet.

Figuur 7: De gemiddelde certificaatprijs en boetewaarde voor een GSC (boven) en WKC (onder). De foutbalken geven de maximum en minimum prijzen aan.

De gemiddelde certificaatprijzen voor de handelsperiode 2021-2022 zijn €93,76/GSC en €24,36/WKC, ten opzichte van €93,10/GSC en €26,23/WKC in 2020-2021. De GSC-prijs blijft verder stijgen, de oorzaak hiervan lijkt een steeds kleiner overschot te zijn. De WKC-prijs is gedaald, dit lijkt veroorzaakt te zijn door het uitzonderlijk grote aanbod van de netbeheerders dit jaar en het resulterende grote overschot.

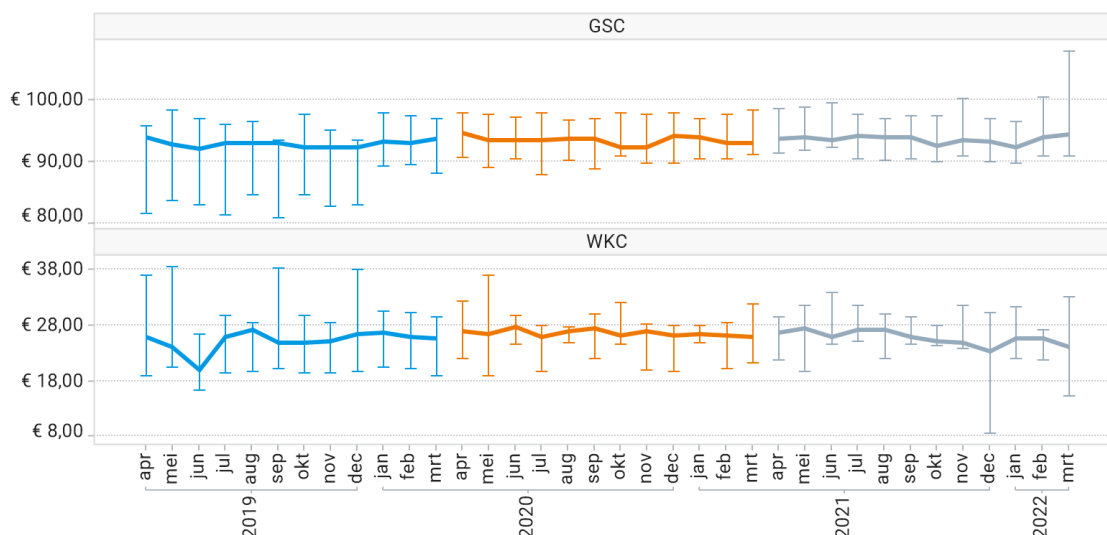
Na de sterke stijging van de gemiddelde certificaatprijs in 2018⁹, blijven de prijzen op een hoger niveau liggen. Toegangshouders kiezen er namelijk steeds vaker voor om hun toekomstige certificatenverplichtingen tijdig in te dekken en zo het prijsrisico te beperken. Hierdoor verhoogt de druk op de vraag in de markt, en zijn de prijzen hoger. Toegangshouders kunnen op verschillende manieren ‘hedgen’:

- Het afsluiten van termijncontracten voor de aankoop van certificaten,
- Het voorzien van een stock aan certificaten in de eigen portfolio of
- Het laten voorzien van dergelijke stock door een andere marktpartij via contractuele afspraken (zie sectie 6.3).

Maandelijks prijsvariatijs

De maandelijkse variaties in de certificaatprijzen vindt u in Figuur 8 voor de drie meest recente handelsperiodes. Naast de gemiddelde prijs toont de figuur ook de maximum- en minimumprijzen.

⁹ Zie [Certificatenmarktrapport 2018](#) voor meer uitleg.

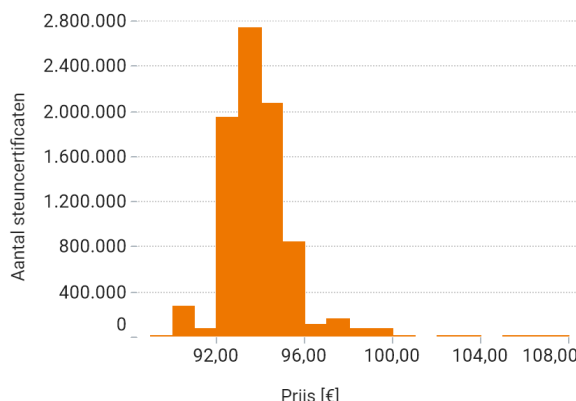
Figuur 8: De gemiddelde, maximum en minimum certificaatprijzen per GSC (boven) en WKC (onder) per maand.

De stijgingen van de maximum GSC-prijzen naar het einde van de handelsperiode 2021-2022 vallen op. De hoogste prijs in maart 2022 was zelfs €107/GSC, €7 hoger dan de boeteprijs en ook hoger dan de prijzen in de afgelopen drie jaar. Naar het einde van de handelsperiode toe kregen toegangshouders het moeilijk om nog steuncertificaten te vinden op de markt met een prijs lager dan de boeteprijs en dit door het lage aantal GSC op de markt.

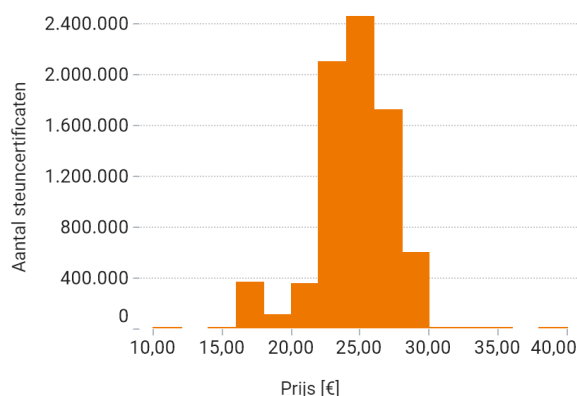
Bij WKC vallen de minimumprijzen in de handelsperiode 2021-2022 op. €10,17/WKC in december 2021 is de laagste prijs in minstens de laatste drie handelsperiodes. Hierbij speelt het grote overschot aan WKC een rol.

Prijsspreiding

De hoogste en laagste transactiepreizen voor GSC in de handelsperiode 2021-2022 waren €107/GSC en €89,75/GSC. Voor WKC waren dit €35,31/WKC en €10,12/WKC. De volledige spreidingen van de steuncertificaatprijzen in de laatste handelsperiode vindt u in Figuur 9 en Figuur 10.

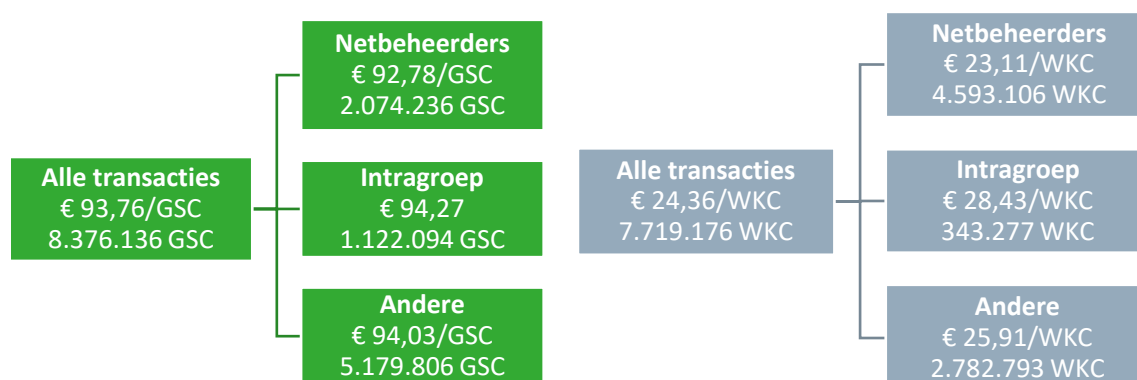
Figuur 9: De spreiding van de transactiepreizen bij verhandelde GSC in de handelsperiode 21-22.

Figuur 10: De spreiding van de transactieprijs bij verhandelde WKC in de handelsperiode 21-22.

Prijzen per transactietype

Net zoals in sectie 3.1.1 splitsen we de transacties op in drie verschillende transactietypes. In Figuur 11 vindt u het resultaat van deze opsplitsing. Bij zowel GSC als WKC zijn de verkopen door de netbeheerders goedkoper dan de andere verkopen. De prijszetting is anders bij de netbeheerders, die voornamelijk op de spotmarkt werken, terwijl andere verkopen ook via langetermijncontracten verlopen. De intragroeptransacties zijn op hun beurt duurder bij zowel GSC als WKC.

Figuur 11: De gemiddelde certificaatprijzen en het aantal verhandelde GSC (groen) en WKC (grijs) onderverdeeld in verschillende groepen.

3.2 Minimumsteun

Na uitreiking van een steuncertificaat kan een producent het certificaat verkopen aan zijn netbeheerder tegen een vast bedrag, dit is de zogenaamde minimumsteun en is vastgelegd in Artikelen 7.1.6 en 7.1.7 van het Energiedecreet. Voor meer info kan u terecht op onze website¹⁰.

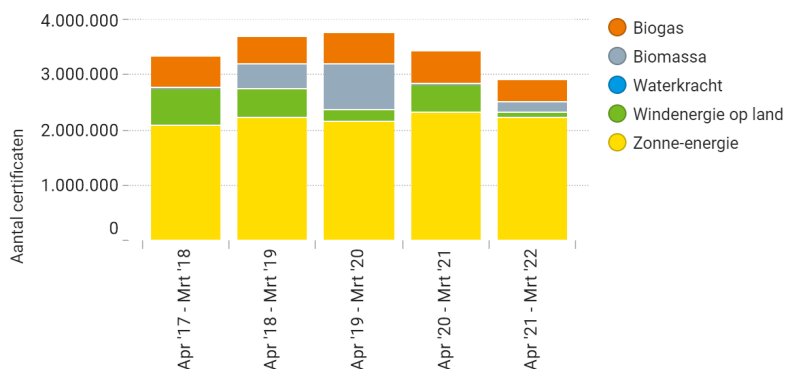
Het dashboard over minimumsteun vindt u hier:

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Minimumprijs.html

¹⁰ <https://www.vreg.be/nl/minimumprijs-voor-steuncertificaten>

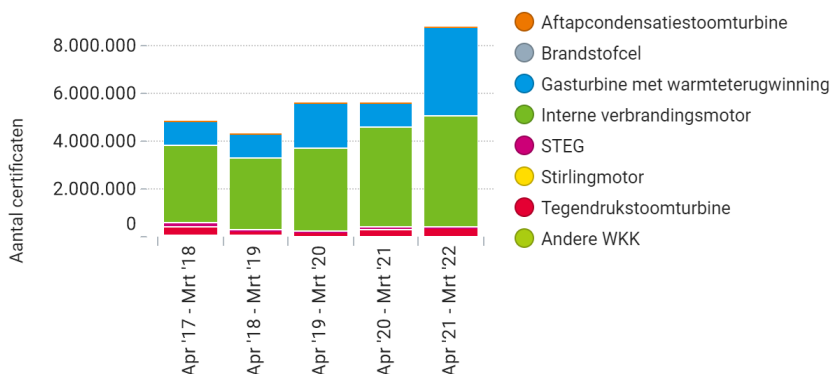
3.2.1 Aantal steuncertificaten overgedragen tegen minimumsteun

In Figuur 12 en Figuur 13 vindt u het totaal jaarlijks overgedragen volume aan GSC en WKC per energiebron/technologie. De daling in aantal overgedragen GSC zet zich door en is nu het laagste niveau van de laatste vijf handelsperiodes. Dit is voornamelijk te wijten door het lagere aantal uitreikingen voor windenergie, biomassa en biogas, zie hoofdstuk 2. Zonne-energie blijft veruit het grootste volume vertegenwoordigen en blijft stabiel.

Figuur 12: Het aantal GSC overgedragen aan minimumsteun, per energiebron.

Het aantal WKC overgedragen aan de netbeheerders is daarentegen sterk gestegen t.o.v. vorig jaar. Dit is veroorzaakt door het hoge aantal uitreikingen in 2021, zie hoofdstuk 2.

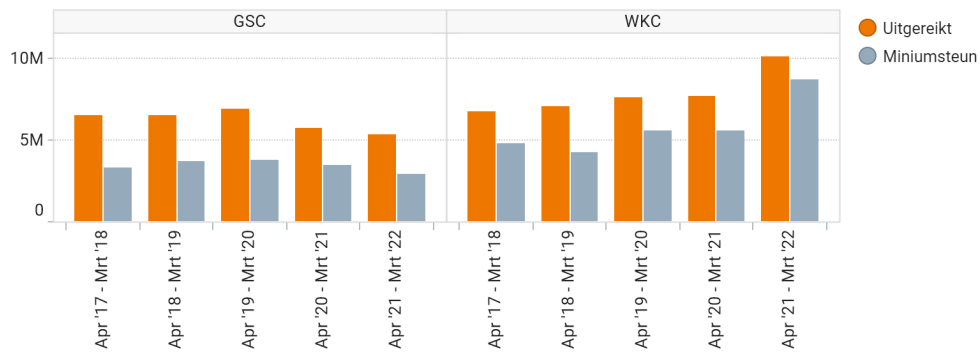

Figuur 13: Het aantal WKC overgedragen aan minimumsteun, per technologie.

U vindt het aantal uitgereikte en aanvaardbare steuncertificaten ten opzichte van het aantal tegen minimumsteun overgedragen steuncertificaten in een bepaalde handelsperiode in Figuur 14.

Merk wel op dat een steuncertificaat niet altijd in het jaar van uitreiking wordt overgedragen tegen minimumsteun, dit kan ook in latere jaren gebeuren. De vergelijking gemaakt in Figuur 14 kan dus niet gebruikt worden om het exacte aantal steuncertificaten uitgereikt in een bepaald jaar en uiteindelijk overgedragen tegen minimumsteun te bepalen.

Het aandeel aan steuncertificaten dat tegen minimumsteun wordt overgedragen is kleiner bij GSC dan bij WKC. In 2021-2022 bedraagt het aantal tegen minimumsteun overgedragen 54,4% van alle GSC uitgereikt in die periode, bij WKC bedraagt dit 86,4%. Het percentage blijft relatief stabiel bij GSC: de laatste 5 handelsperiodes ligt het altijd tussen 50 en 60%. Bij WKC is er wel een duidelijke stijging in het afgelopen jaar, in de laatste vijf jaar lagen de percentages eerder tussen 60 en 70%.

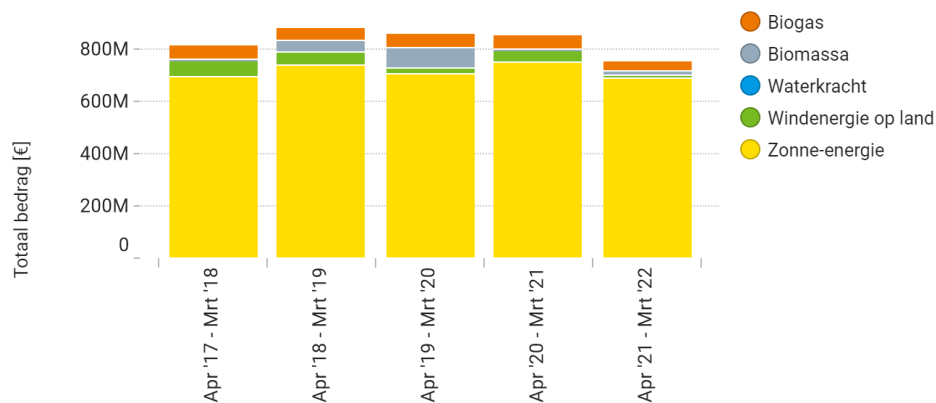

Figuur 14: Het aantal uitreikingen en het aantal overgedragen tegen minimumsteun voor GSC (links) en WKC (rechts).

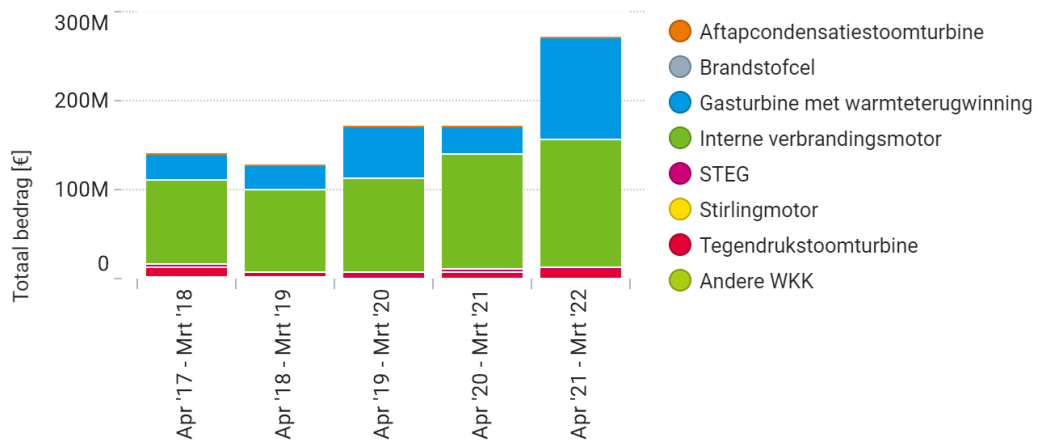
3.2.2 Bedragen uitbetaald door de netbeheerder

In totaal hebben alle netbeheerders samen respectievelijk 749 miljoen euro en 269 miljoen euro aan minimumsteun voor GSC en WKC uitgegeven tijdens de laatste handelsperiode. In Figuur 15 en Figuur 16 is te zien naar welke energiebron/technologie deze minimumsteun is gegaan. De grootste bedragen gaan naar zonne-energie voor GSC, de belangrijkste technologieën voor WKC zijn gasturbines met warmteterugwinning en interne verbrandingsmotoren.

Het bedrag uitgegeven voor WKC is aanzienlijk gestegen met ongeveer 100 miljoen euro.

Figuur 15: Het totaal uitgegeven bedrag aan minimumsteun voor GSC door de netbeheerders, per energiebron.

Figuur 16: Het totaal uitgegeven bedrag aan minimumsteun voor WKC door de netbeheerders, per technologie.

3.3 Concentratie certificatenmarkten

Om de goede werking van de steuncertificatenmarkt te evalueren, bekijken we ook het aantal kopers en verkopers en de Herfindahl-Hirschman indices (HHI) van de kopers en verkopers.

Het dashboard over de concentratie vindt u hier:

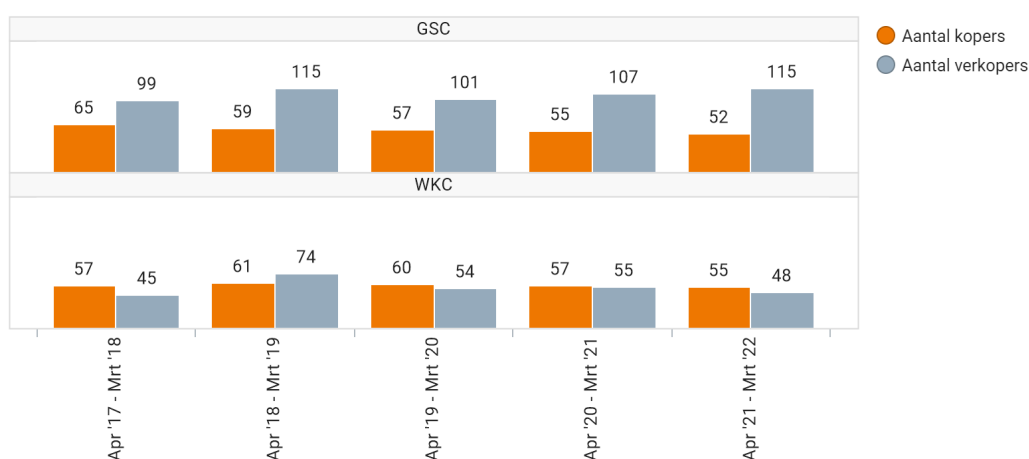
https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Concentratie.html

In deze sectie maken we telkens gebruik van de transactiegegevens op het VREG-platform waarbij:

- Verkopen door de netbeheerders zijn inbegrepen,
- Aankopen door de netbeheerders zijn weggelaten,
- Intragroeptransacties zijn weggelaten (zie sectie 3.1.1) en
- De distributienetbeheerders verenigd zijn in hun werkmaatschappij(en). Tot 01/07/2018 waren er twee werkmaatschappijen (Eandis System Operator cvba en Infracx cvba), nadien slechts één (Fluvius System Operator cv).

Aantal kopers en verkopers

In Figuur 17 vindt u het aantal kopers en verkopers in de bilaterale GSC- en WKC-markt.

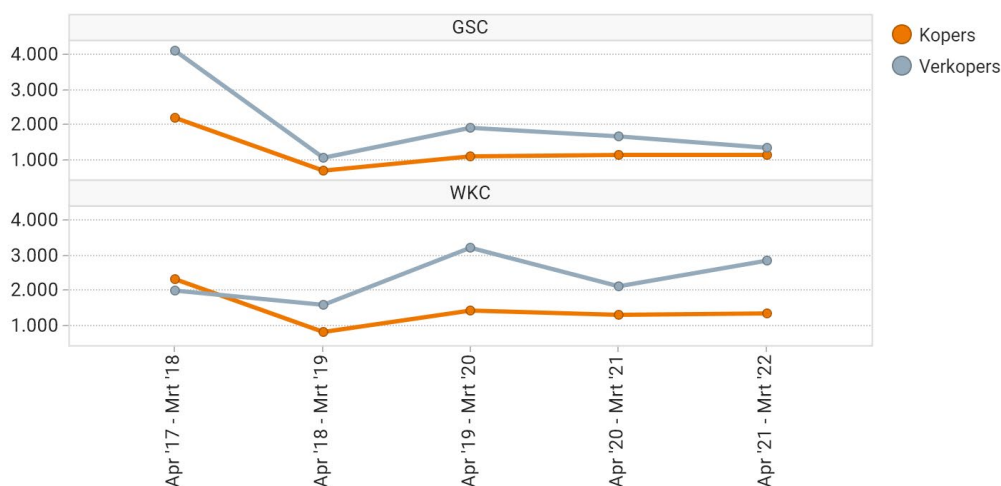
Figuur 17: Het aantal kopers en verkopers van GSC (boven) en WKC (onder).

De HHI-index

Een HHI-index ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie/monopsonie). Bij een HHI van 10.000 is er slechts één verkoper/koper met een marktaandeel van 100%. Bij een HHI die 0 benadert, zijn er zeer veel kleine verkopers/kopers. Een markt met een HHI lager dan 2000 wordt beschouwd als concurrentieel, een markt met een HHI boven 2500 vertoont zware risico's voor de marktwerking. U vindt meer uitleg over de HHI index in het Marktrapport 2020, Bijlage 1¹¹.

U vindt de HHI-indices van zowel de kopers als verkopers in Figuur 18. De HHI-indices tonen de marktaandelen van de verschillende spelers en de concentratiegraad.

¹¹ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2021-13>

Figuur 18: De HHI-index van de GSC-markt (boven) en de WKC-markt (onder).

De concentratie ligt hoger bij de verkopers (aanbod) dan bij de kopers (vraag) bij zowel GSC als WKC. De concentratie aan de aanbodzijde bij GSC blijft dalen, maar de concentratie bij WKC begint weer te stijgen, mede veroorzaakt door de grote aantallen verkocht door de netbeheerders.

De hoogste concentratie in de handelsperiode 2021-2022 is te vinden aan de aanbodzijde bij WKC en bedraagt 2.867. Dit is geen concurrentiële markt en vertoont mogelijks risico's voor de marktwerking. De concentratie ligt wel nog onder het niveau van 2019-2020.

4 Verkoop door de netbeheerders

De netbeheerders hebben de verplichting om de steuncertificaten overgedragen tegen minimumsteun minstens één keer per jaar terug op de markt te brengen. De netbeheerders hebben hierbij als doel (een deel van) de kosten van de minimumsteun te recupereren. De VREG zorgt voor de transparantie en regulariteit van de steuncertificatenverkoop door de netbeheerders.¹²

Dit hoofdstuk geeft een gedetailleerde analyse van de verkopen van de netbeheerders, en geeft daarna ook een overzicht van de verschillende verkoopwijzes.

Bovenop deze verkopen door de netbeheerders op de commerciële markt, werd in december 2021 voor het zesde jaar de zogenaamde opkoopregeling toegepast. Hierbij dienen de Vlaamse netbeheerders ook steuncertificaten in bij de VREG, en krijgen zij hiervoor een vergoeding van het VEKA met middelen uit het Energiefonds.¹² U vindt een aparte bespreking van de opkoopregeling in sectie 6.1.

Het dashboard over de verkopen van de netbeheerders vindt u hier:

https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_VerkoopNetbeheerders.html

¹² Zie artikels 6.4.14/2 en Art. 6.4.14/3 van het Energiebesluit.

4.1 Analyse

4.1.1 Opzet analyse

De steuncertificatenverkoop door de netbeheerders zaten al inbegrepen in de cijfers van bilaterale handel (Sectie 3.1). Hier vindt u een extra analyse die enkel de verkopen van de netbeheerders beschouwt. De cijfers van de opkoopregeling zitten niet mee in de analyse.

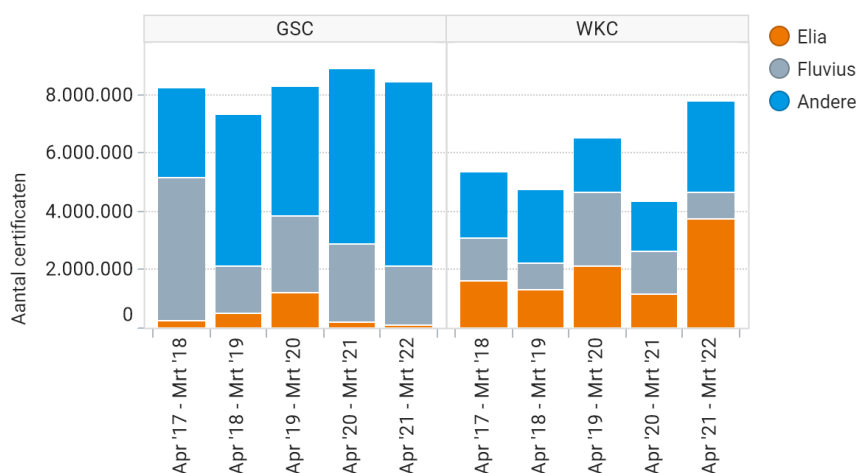
De statistieken in deze sectie zijn afkomstig van twee bronnen. Enerzijds van het VREG-platform dat alle transacties registreert, anderzijds van extra gegevens afkomstig van de netbeheerders zelf. Aangezien een netbeheerder doorgaans de steuncertificaten pas transfereert nadat hij de betaling van de koper heeft ontvangen, komen de data van de transacties in het VREG-platform niet altijd overeen met de data verstrekt door de netbeheerders. Het kan bijvoorbeeld zijn dat er voor sommige verkopen nog geen bijhorende transactie was in het VREG-platform voor het einde van een handelsperiode.

4.1.2 Aantal steuncertificaten verkocht door de netbeheerders

Tabel 2 en Figuur 19 geven een overzicht van het aantal door de netbeheerders verkochte steuncertificaten.

Tabel 2: Aantal door de netbeheerders verkochte steuncertificaten.

Handelsperiode	GSC			WKC		
	Elia	Fluvius	Totaal	Elia	Fluvius	Totaal
Apr '17 - Mrt '18	193.265	4.904.673	5.097.938	1.548.252	1.503.452	3.051.704
Apr '18 - Mrt '19	450.176	1.618.355	2.068.531	1.254.038	905.572	2.159.610
Apr '19 - Mrt '20	1.143.804	2.669.098	3.812.902	2.057.367	2.560.135	4.617.502
Apr '20 - Mrt '21	142.060	2.670.589	2.812.649	1.113.344	1.442.000	2.555.344
Apr '21 - Mrt '22	54.971	2.019.265	2.074.236	3.690.131	902.975	4.593.106

Figuur 19: Het aantal verkochte GSC (links) en WKC (rechts), opgesplitst volgens de verkoper van de steuncertificaten.

De dalende lijn in het aantal GSC verkocht door de netbeheerders blijft zich voortzetten. Bij WKC daarentegen is het aandeel van de netbeheerders sterk gestegen. Daarbij valt het grote aandeel van Elia op, dat dit jaar heel wat meer WKC tegen minimumsteun heeft opgekocht ten opzichte van vorige jaren.

Mogelijke stijgingen en dalingen tussen de jaren heen worden ook veroorzaakt door transfers die pas plaatsvinden na de handelsperiode waarin de netbeheerders ze verkocht hebben.

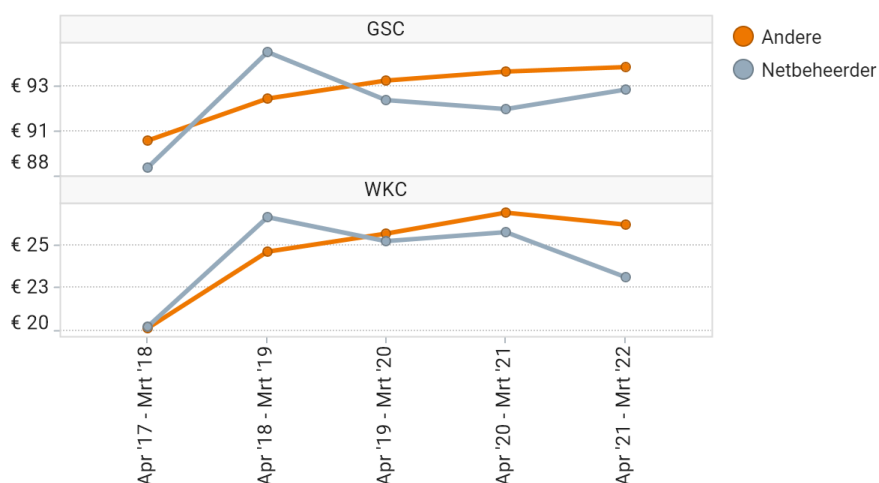
Zoals eerder aangegeven in Figuur 5 verkochten de netbeheerders in de handelsperiode 2021-2022 25% van alle bilateraal verhandelde GSC en 60% van alle bilateraal verhandelde WKC. Zo blijft, net als de vorige jaren, een aanzienlijk deel van het steuncertificatenaanbod in de markt bij de netbeheerders liggen. Bij WKC bedraagt hun aandeel zelfs meer dan helft. Dit is zeker het geval wanneer rekening wordt gehouden met:

- De naar schatting 13% (GSC) en 4% (WKC) intragroeptransacties, zie Figuur 5.
- De meermaals bilateraal verhandelde steuncertificaten die zo ook meermaals in de statistieken verschijnen. Een overdracht naar de netbeheerder tegen minimumsteun gebeurt maar eenmalig en een netbeheerder kan een steuncertificaat dus maar één keer verkopen.

4.1.3 Prijzen bij netbeheerderverkopen

De verkopen door de netbeheerders vormen een significant aandeel van de handel in steuncertificaten, en hebben dus een belangrijke invloed op de transactiepreisen. Dit is nog meer het geval voor WKC dan voor GSC.

In Figuur 20 vindt u de gemiddelde prijs bij zowel verkopen door de netbeheerders als bij alle andere bilaterale verkopen. De gemiddelde prijs bij de netbeheerders lag zowel voor GSC als WKC lager dan de gemiddelde prijs bij alle andere verkopers. Een mogelijke verklaring hiervoor is de verschillende prijszetting op de spotmarkten en bij langetermijncontracten. Netbeheerders verkopen voornamelijk slechts een aantal keer per jaar op de spotmarkt (zie sectie 4.2.1), terwijl de andere verkopers ook gebruik maken van intragroeptransacties en langetermijncontracten.

Figuur 20: De gemiddelde certificaatprijzen voor GSC (boven) en WKC (onder) per type verkoper.

De minimum- en maximumprijzen op de veilingen van de netbeheerders in de laatste drie handelsperiodes staan samengevat in Tabel 3.

Tabel 3: De maximum- en minimumprijzen aanvaard op de veilingen van de netbeheerders.

Handelsperiode	GSC		WKC	
	Minimum	Maximum	Minimum	Maximum
Apr '19 - Mrt '20	89,46	96	22	29
Apr '20 - Mrt '21	80,10	96	18,26	28

Apr '21 - Mrt '22	92,32	97,56	10,12	27,52
-------------------	-------	-------	-------	-------

Ook hier vallen de gestegen GSC-prijzen en de gedaalde WKC-prijzen op.

Merk op dat de laagste en hoogste prijzen in sectie 3.1.2 niet per se overeenkomen met de gegevens hier. Terwijl de prijzen in sectie 3.1.2 gebaseerd zijn op transacties in het VREG-platform, zijn de prijzen hier gebaseerd op gegevens verstrekt door de netbeheerders. Zoals uitgelegd in sectie 4.1.1, kan het dus zijn dat er voor sommige verkopen nog geen bijhorende transactie was in het VREG-platform voor het einde van de handelsperiode.

4.1.4 Aantal kopers bij de netbeheerders

Tabel 4 geeft een overzicht van het aantal verschillende kopers dat GSC of WKC aankocht bij de netbeheerders. Een aantal van hen kocht een bepaald type steuncertificaat bij beide partijen, waardoor de totalen lager kunnen zijn dan de som van de individuele aantallen.

Tabel 4: Aantal kopers van steuncertificaten aangeboden door netbeheerders.

Handelsperiode	GSC			WKC		
	Elia	Fluvius	Totaal	Elia	Fluvius	Totaal
Apr '17 - Mrt '18	7	30	31	18	9	19
Apr '18 - Mrt '19	19	22	25	24	13	26
Apr '19 - Mrt '20	27	19	30	25	25	30
Apr '20 - Mrt '21	14	28	29	22	19	28
Apr '21 - Mrt '22	8	18	18	20	21	26

4.2 Verkoopwijzes netbeheerders en beoordeling

Aangezien de verkopen van de netbeheerders belangrijk zijn voor de goede werking van de steuncertificatenmarkt, vindt u hieronder een beoordeling van de verschillende verkoopwijzes van de netbeheerders.

4.2.1 Veilingen

De veilingen georganiseerd door de netbeheerders vinden meerdere keren per jaar plaats. Op de website van de VREG kan u de exacte data van de veilingen vinden.¹³

Alle geïnteresseerde partijen krijgen voor het begin van de biedperiode informatie over het verloop van de veiling en de bijhorende procedures. Netbeheerders gebruiken hiervoor de lijsten¹⁴ met potentiële kopers van steuncertificaten. Een partij kan zich laten opnemen in deze lijst door dit aan te duiden in zijn profiel op het VREG-platform. Elia publiceert de veilingprocedure ook op haar website en maakt melding via haar nieuwsbrief.

Net zoals de voorbije jaren verkochten de netbeheerders de meeste steuncertificaten via “pay as bid” veilingen. Hierbij kunnen geïnteresseerde partijen een prijs bieden per blok. De minimale

¹³ <https://www.vreg.be/nl/veilingkalender-netbeheerders>

¹⁴ <https://www.vreg.be/nl/potentiele-ver-kopers-van-steuncertificaten-en-gos>

grootte van elk blok en het aantal blokken waarop een bod kan uitgebracht worden, worden op voorhand vastgelegd in de beschreven veilingprocedure.

Als de netbeheerders niet voldoende biedingen met een aanvaardbare prijs ontvangen, kunnen ze ervoor kiezen om een bodemprijs in te stellen. Ze wijzen dan enkel biedingen toe aan de hoogst biedende partij als de aangeboden prijs boven de bodemprijs ligt.

Resultaten veilingen

In de handelsperiode 2021-2022 organiseerden de netbeheerders evenveel veilingen als tijdens de vorige handelsperiodes: twee veilingen door Fluvius en drie door Elia. Er werden minder GSC aangeboden dan vorig jaar, maar wel heel wat meer WKC, zoals weergegeven in Tabel 5.

Terwijl het aantal biedingen bij GSC 224% bedroegen van het totaal aantal aangeboden steuncertificaten, bedroeg het aantal biedingen bij WKC slechts 97% van het totaal aantal aangeboden. Daarenboven is een groot deel WKC niet verkocht geraakt door het invoeren van bodemprijzen.

Merk op dat het aantal aangeboden steuncertificaten in Tabel 5 dubbeltellingen kan bevatten. Als niet alle steuncertificaten waren verkocht in de vorige veiling, worden deze certificaten opnieuw aangeboden bij de volgende veiling.

Tabel 5: Het aantal aangeboden steuncertificaten en het aantal ontvangen biedingen in de veilingen.

Handelsperiode	GSC			WKC		
	Aanbod	Biedingen	Verkocht	Aanbod	Biedingen	Verkocht
Apr '18 - Mrt '19	2.452.409	3.979.060	2.225.882	2.500.168	7.443.446	2.500.168
Apr '19 - Mrt '20	3.264.687	5.070.941	3.264.687	4.287.582	8.691.574	4.287.582
Apr '20 - Mrt '21	2.760.060	4.229.612	2.760.060	2.763.344	6.246.314	2.763.344
Apr '21 - Mrt '22	1.891.971	4.235.831	1.891.971	11.278.549	10.990.460	4.547.606

Beoordeling veilingen

Door het grote aanbod aan steuncertificaten op de veilingen, en de bijhorende grote impact op de steuncertificatenmarktwerking, dragen de netbeheerders een grote verantwoordelijkheid om hun steuncertificaten correct aan te bieden. Elke onzekerheid die een toegangshouder heeft bij een tijdige en succesvolle aankoop van de vereiste aantallen steuncertificaten voor de certificatenplicht, doet de prijs voor de elektriciteitsgebruiker stijgen.

Zo moeten de gehanteerde procedures transparant en toegankelijk zijn voor alle marktpartijen en mogen de gestelde voorwaarden rond betaling en termijnen van uitvoeren van de transacties niet belemmerend werken voor de markt.

Ook mogen de netbeheerders de opkoopregeling niet als prioritair zien aan de verkoop van steuncertificaten op de commerciële markt. Zo stelden we in 2018 vast dat de netbeheerders niet altijd alle beschikbare steuncertificaten te koop aanboden bij een veiling. Nadat we ons standpunt hebben verduidelijkt (zie Certificatenmarktrapport 2018), houden de netbeheerders hier sindsdien rekening mee en bieden ze nu wel hun volledige portefeuilles aan. De prijsstijging die drie jaar geleden heeft plaatsgevonden door het kleinere aanbod is echter niet helemaal verdwenen.

Daarnaast beschouwen we de bodemprijs als een aanvaardbare manier om een minimale veilingopbrengst te garanderen. De netbeheerders mogen deze bodemprijs wel niet te hoog

instellen, dit zou namelijk de marktprijs kunstmatig kunnen opdrijven. Bij een markt in evenwicht zou de prijszetting zich moeten normaliseren en is een bodemprijs niet meer nodig.

We blijven het belang benadrukken van periodieke veilingen op vaste tijdstippen. Hierbij moeten de netbeheerders alle beschikbare steuncertificaten aanbieden, of tenminste transparant aangeven welke hoeveelheden ze voor de opkoopregeling reserveren en dus niet zullen aanbieden in de veiling. Zie ook onze opmerking op het einde van 4.2.2.

4.2.2 Verkopen buiten de veilingen

Fluvius heeft in april 2022 aangegeven vanaf dan geen verkopen buitende veilingen meer te organiseren gezien de huidige marktomstandigheden. Voordien vonden er regelmatig verkopen plaats die geen deel uitmaakten van de veilingen.

Zo verkocht Fluvius steuncertificaten via de minicompetities die sinds enkele jaren regelmatig georganiseerd worden door het Vlaams Energiebedrijf. Via een openbare aanbesteding selecteert het Vlaams Energiebedrijf partijen en sluit het met deze partijen een raamovereenkomst van telkens één jaar af. Fluvius had zo enkele jaren op rij een raamovereenkomst afgesloten met het Vlaams Energiebedrijf.

Fluvius verkocht ook steuncertificaten aan traders zoals ACT Commodities en Optiment via een tenderovereenkomst. De traders sturen een vraag tot deelname naar alle potentiële verkopers van Vlaamse steuncertificaten¹⁵. Geïnteresseerde partijen kunnen vervolgens een offerte indienen voor het leveren van bepaalde hoeveelheden steuncertificaten.

Bij deze verkopen stelden we in het verleden reeds enkele voorwaarden¹⁶. Het is belangrijk dat deze verkopen niet gebeuren aan een lagere prijs dan de in de veilingen gehanteerde bodemprijzen en enkel doorgaan zolang er duidelijke certificaatoverschotten zijn. We vroegen de netbeheerders ook eerder om niet meer deel te nemen aan deze mini-competities in een periode waarin ze geen veilingen organiseren, en dit om een level playing field te bewaren in de markt. Ook moet erop gelet worden dat deze verkopen buiten de veilingen openblijven voor alle partijen die geïnteresseerd zijn, en dit om discriminatie in de markt te vermijden.

We zouden we de verkopen buiten de veilingen echter graag definitief afgeschaft zien, en niet enkel onder de huidige marktomstandigheden. In plaats daarvan zou Fluvius enkel nog steuncertificaten verkopen via de veilingen. Wij zien te weinig garanties dat deze verkopen buiten de veilingen het level playing field op de certificatenmarkt niet in gevaar brengen. Afgaande op recente signalen uit de markt heerste er namelijk verwarring en ontevredenheid over de verkopen buiten de veilingen, en leken ze niet altijd even transparant te verlopen.

Bijkomende veilingen lijken ons een beter alternatief om de voorraad aan steuncertificaten onder controle te houden. Deze werkwijze geeft voldoende transparantie en is open voor alle geïnteresseerde marktpartijen.

5 Certificatenverplichtingen

¹⁵ <https://www.vreg.be/nl/potentiele-ver-kopers-van-steuncertificaten-en-gos>

¹⁶ Zie het Certificatenmarktrapport 2020 - <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2021-10>

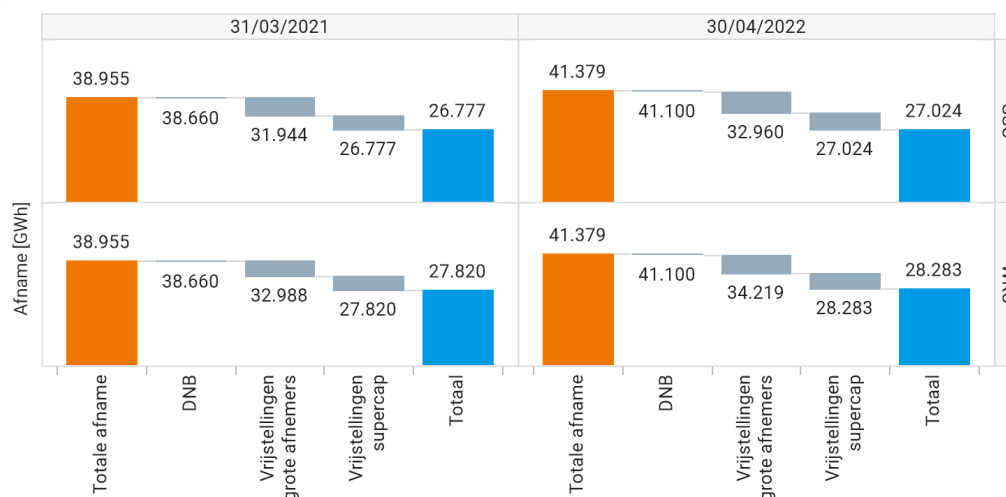
Elk jaar moeten de toegangshouders die geregistreerd staan op elektriciteitsafnamepunten in het Vlaamse Gewest een aantal GSC en WKC indienen. Dit zijn de zogenaamde certificatenverplichtingen.¹⁷ De deadline is op 30 maart 2022 veranderd van 31 maart naar 30 april.

Meer informatie over de certificatenverplichtingen vindt u hier:
https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Steuncertificaten_Quotum.html

5.1 Berekening aantal vereiste steuncertificaten

De VREG berekent de aantallen vereiste steuncertificaten op basis van de elektriciteitsafnames van het voorbije kalenderjaar op de betreffende afnamepunten.

De certificaatplichtige afnames zijn gebaseerd op de elektriciteitsafnames gerapporteerd door de netbeheerders, maar houden rekening met de vrijstellingen van de certificatenverplichtingen. De resultaten voor de certificatenverplichtingen van 30 april 2022 en 31 maart 2021 vindt u in Figuur 21.

Figuur 21: De berekening van de certificatenverplichtingen GSC (boven) en WKC (onder) voor de laatste twee handelsperiodes.

In 2021 werd 41.379 GWh¹⁸ elektriciteit afgenomen van het distributie- en transmissienet in Vlaanderen, een stijging met 6,2% t.o.v. 2020. Eén van de waarschijnlijke oorzaken van deze significante stijging is de coronacrisis. In 2020 lag de afname namelijk uitzonderlijk laag door de impact van de lockdowns.

Om de certificaatplichtige afname te bekomen, worden er eerst verschillende afnames (deels) vrijgesteld:

- De afname van de distributienetbeheerders (**DNBs**) wordt volledig vrijgesteld. Deze vrijstelling is licht gedaald ten opzichte van vorig jaar (-5,5% voor GSC en WKC).

¹⁷ Energiedecreet artikelen 7.1.10 en 7.1.11

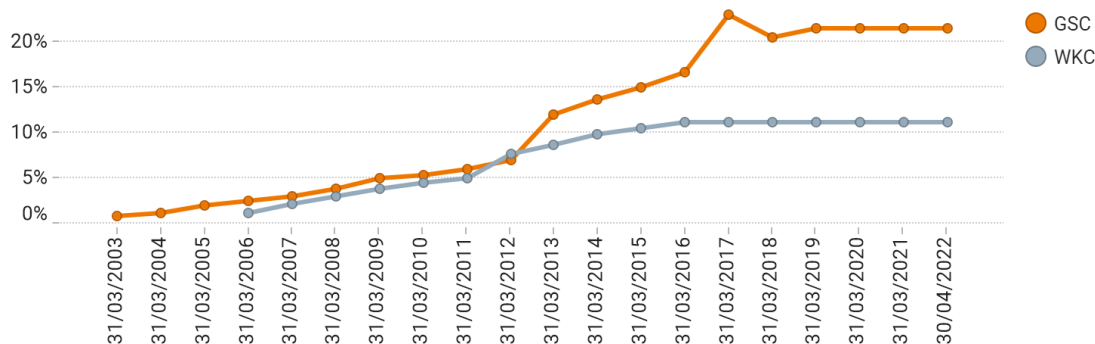
¹⁸ Gebaseerd op de allocatie- en afnamedata zoals aangeleverd door de elektriciteitsdistributienetbeheerders in aanloop naar de certificatenverplichtingen.

- De afname van **grote afnemers** wordt deels vrijgesteld. Als de NACE RSZ-code van de afnemer vrijstellingsgerechtigd is, wordt er een groter deel vrijgesteld. Deze vrijstelling is gestegen ten opzichte van vorig jaar (+21,2% voor GSC en +21,3% voor WKC).
- De afname van bedrijven/vestigingen die vallen onder de **supercap**regeling worden volledig vrijgesteld. Deze vrijstelling is gestegen ten opzichte van vorig jaar (+14,9% voor GSC en WKC).

Meer details over deze vrijstellingen vindt u in onze mededeling¹⁹.

De GSC- en WKC-plichtige afname bedroegen 27.024 GWh en 28.283 GWh. Dit is een stijging met respectievelijk 0,9 en 1,6%. De certificaatplichtige afname is minder sterk gestegen dan de totale afname. Dit komt door de verschillende vrijstellingen die sterk zijn gestegen omdat vooral de afname van grote afnemers, zoals de industrie, in 2021 een herstelbeweging heeft gemaakt en dus meer vrijgesteld kon worden.

De certificaatplichtige afnames, uitgedrukt in MWh, worden dan vermenigvuldigd met een percentage om het aantal vereiste steuncertificaten te bekomen. Voor de indiening van 30 april 2022 bedroeg het quotumpercentage 21,5% voor GSC en 11,2% voor WKC. De historiek van deze percentages vindt u in Figuur 22.

Figuur 22: De quotumpercentages voor GSC en WKC tijdens de voorbije handelsperiodes.

Uiteindelijk moesten de toegangshouders in totaal 5.810.038 GSC en 3.167.619 WKC indienen op 30 april 2022 (in voorgaande jaren was dit op 31 maart). Dit zijn stijgingen met respectievelijk 0,9% en 1,6% vergeleken met vorig jaar.

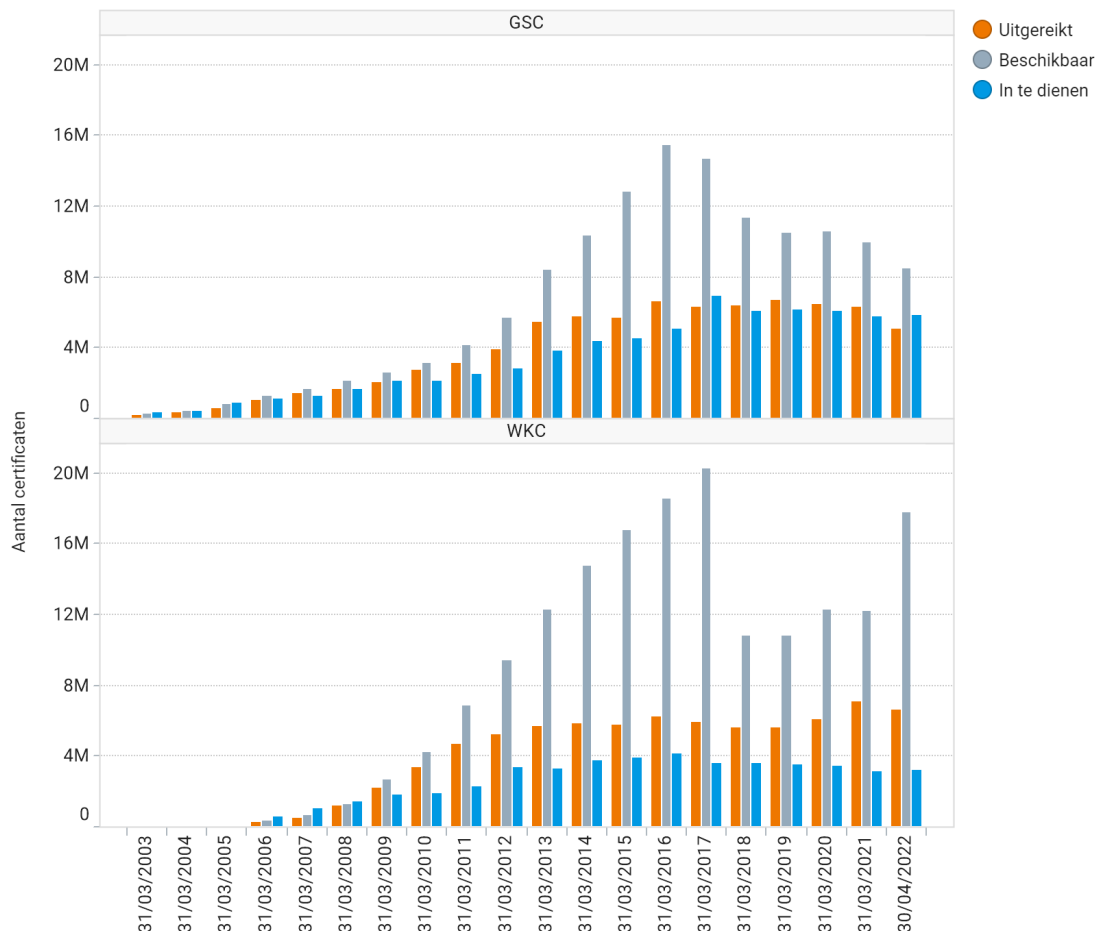
5.2 Resultaten indiening

In Figuur 23 vindt u de resultaten van alle voorbije certificatenverplichtingen tot en met de indiening van 30 april 2022. De figuur toont de volgende gegevens:

- Het aantal steuncertificaten uitgereikt voor producties in het afnamejaar waarop de quotumplicht wordt berekend,
- Het aantal steuncertificaten beschikbaar op 31 maart²⁰,
- Het aantal in te dienen steuncertificaten.

¹⁹ <https://www.vreg.be/sites/default/files/document/mede-2022-04.pdf>

²⁰ Ook voor 2022 blijven we kijken naar het aantal beschikbare steuncertificaten op 31 maart, ondanks de verschuiving van de deadline naar 30 april. Op 31 maart waren namelijk al bijna 99% van het totaal aantal in te dienen steuncertificaten ingediend. Het aantal beschikbare steuncertificaten op 31 maart geeft dus een beter beeld van marktcontext in aanloop naar de certificatenverplichtingen.

Figuur 23: Het aantal uitgereikte, beschikbare en in te dienen GSC (boven) en WKC (onder).

Beschikbare GSC zijn alle steuncertificaten die beschikbaar waren voor de indiening op 31 maart²¹. De volgende steuncertificaten beschouwen we ook als ‘beschikbaar’ op 31 maart 2022:

- Steuncertificaten die al werden ingediend vóór 31 maart.
- Steuncertificaten die al zijn uitgereikt voor elektriciteitsproductie in 2022.

Het aantal beschikbare GSC is gedaald ten opzichte van vorig jaar door een lager aantal uitreikingen (zie hoofdstuk 2) en door de opkoopregeling van de Vlaamse Overheid (zie sectie 6.1). Het aantal beschikbare WKC is daarentegen sterk gestegen door een hoog aantal uitreikingen (zie hoofdstuk 2). Het aantal beschikbare WKC ligt zelfs meer dan dubbel zo hoog als het aantal in te dienen.

In totaal waren er in 2021 61 certificaatplichtige toegangshouders geregistreerd in de toegangsregisters van de netbeheerders. Vier toegangshouders dienden geen steuncertificaten in. Tabel 6 toont het indieningspercentage: het aantal ingediende steuncertificaten ten opzichte van het aantal in te dienen steuncertificaten.

Tabel 6: Het percentage ingediende steuncertificaten ten opzichte van het aantal in te dienen steuncertificaten.

Handelsperiode	GSC	WKC
----------------	-----	-----

²¹ Ook voor 2022 blijven we kijken naar het aantal beschikbare steuncertificaten op 31 maart, ondanks de verschuiving van de deadline naar 30 april. Op 31 maart waren namelijk al bijna 99% van het totaal aantal in te dienen steuncertificaten ingediend. Het aantal beschikbare steuncertificaten op 31 maart geeft dus een beter beeld van marktcontext in aanloop naar de certificatenverplichtingen.

Apr '17 - Mrt '18	99,6%	100%
Apr '18 - Mrt '19	98%	99,8%
Apr '19 - Mrt '20	98,1%	100%
Apr '20 - Mrt '21	100%	100%
Apr '21 - Mrt '22	98,7%	98,8%

6 Steuncertificatenoverschot

De grootte van het overschot – het aantal steuncertificaten dat overblijft op de markt na afloop van de certificatenverplichtingen – is belangrijk voor een goede marktwerking. Historisch gezien was er een hoog overschot, maar dit wordt de laatste jaren weggewerkt met behulp van de opkoopregeling.

In een eerste sectie vindt u een beschrijving van de opkoopregeling, daarna wordt er verder ingegaan op de steuncertificatenoverschotten. Als laatste vindt u een overzicht van de partijen waarbij deze overschotten zich bevinden.

6.1 De opkoopregeling

Om het hoge steuncertificatenoverschot op de markt weg te werken, werd de opkoopregeling in het leven geroepen. Deze regeling laat de Vlaamse elektriciteitsdistributienetbeheerders toe om steuncertificaten in te dienen bij de VREG. Zij krijgen hiervoor een vergoeding van het VEKA met middelen uit het Energiefonds. De opkoopregeling werd voor het eerst in 2016 uitgevoerd voor GSC, en in 2017 voor WKC.

Het Energiefonds wordt gespijsd via de maandelijkse heffing 'Bijdrage Energiefonds', die van toepassing is op elk afnamepunt in het Vlaamse Gewest²². Het tarief van de bijdrage is afhankelijk van het spanningsniveau waarop het afnamepunt is aangesloten en, in geval van laagspanning, van het feit of men een residentiële of niet-residentiële afnemer is. Beschermde klanten betalen geen Bijdrage Energiefonds.

De middelen uit het Energiefonds die beschikbaar worden gesteld voor de opkoop van steuncertificaten door de DNBs, vermeld in artikels 6.4.14/2 en 6.4.14/3 van het Energiebesluit, worden telkens vastgelegd via Ministerieel Besluit²³.

In Tabel 7 vindt u de aantallen steuncertificaten die voor de opkoopregeling zijn ingeleverd door de netbeheerders. Eenmaal ingeleverd verliezen deze certificaten elke waarde voor verder gebruik.

Tabel 7: Aantal steuncertificaten ingeleverd voor de opkoopregeling.

GSC	WKC
-----	-----

²² Energiedecreet: Titel XIV, Hoofdstuk I. Heffing op de afnamepunten van elektriciteit

²³ Het Ministerieel besluit van 28 september 2021 en 2 december 2021 tot bepaling van de voor het kalenderjaar 2021 beschikbare middelen voor de vergoedingen voor de opkoop van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders en indiening bij de VREG, vermeld in artikel 6.4.14/2 en artikel 6.4.14/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

2016	1.788.433	NVT
2017	2.987.996	11.102.706
2018	1.035.821	1.942.390
2019	702.225	1.142.741
2020	423.655	2.601.941
2021	984.000	0

6.2 Overschotten

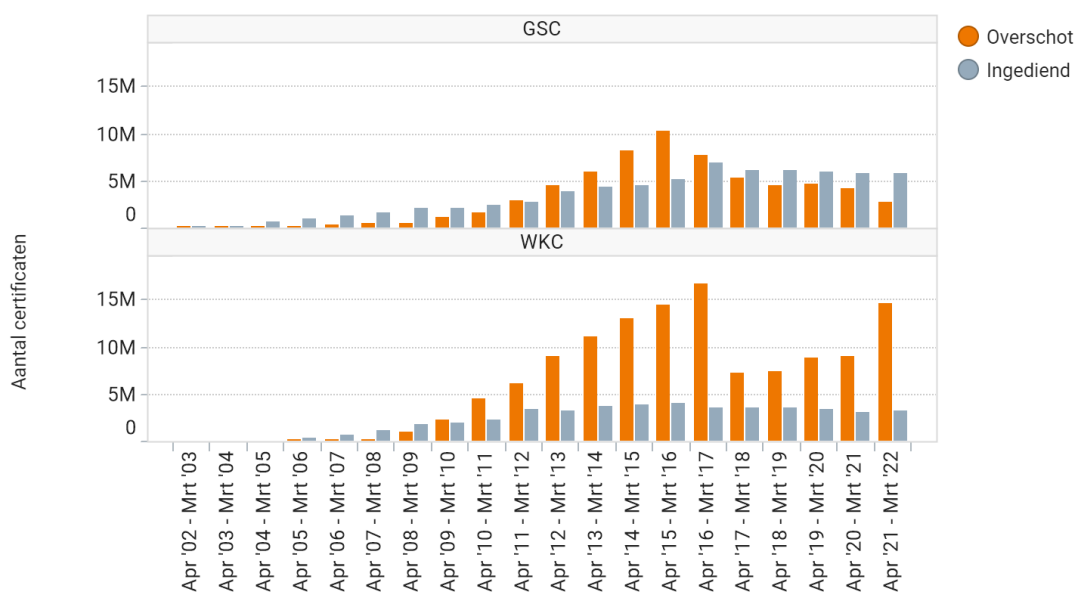
Tabel 8 toont de overschotten van de voorbije drie jaren, telkens bepaald op 1 april. Ook in 2022 blijven we kijken naar 1 april, ondanks de nieuwe deadline van 31 maart (zie sectie 1.2). De tabel toont dat het overschot aan GSC het voorbije jaar verder is gedaald, waardoor het overschot slechts 46% van het aantal in te dienen GSC bedroeg.

Tabel 8 toont ook het sterk gestegen overschot aan WKC. Het overschot is nu zelfs 4,6 keer groter dan het aantal in te dienen WKC.

Tabel 8: Het steuncertificatenoverschot en de verhouding van het overschot en het aantal in te dienen steuncertificaten.

	GSC		WKC	
	Overschot	Overschot/in te dienen	Overschot	Overschot/in te dienen
2020	4.608.376	77%	8.794.174	257%
2021	4.151.460	72%	9.032.229	285%
2022	2.696.889	46%	14.576.719	460%

Figuur 25 geeft een overzicht van de evolutie van het jaarlijks certificatenoverschot. De 'overschotten' in de eerste jaren ontstonden doordat niet alle vereiste certificaten werden ingediend, ook al waren er voldoende steuncertificaten in de markt. Pas vanaf 2007 (GSC) en 2009 (WKC) werd voor ongeveer 100% aan de quotumplicht voldaan.

Figuur 24: De evolutie in overschot en inlevering van GSC (boven) en WKC (onder).

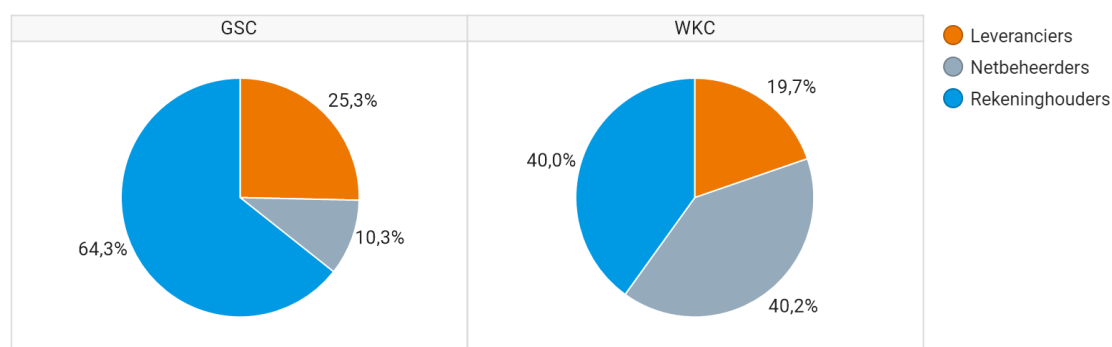
6.3 Portefeuilles

De steuncertificatenoverschotten bevinden zich bij verschillende marktpartijen. Hier vindt u de verdeling van dit overschot over de verschillende portefeuilles.

In Figuur 26 en Figuur 27 onderscheiden we drie groepen marktpartijen:

- Leveranciers,
- Netbeheerders en
- Rekeninghouders.

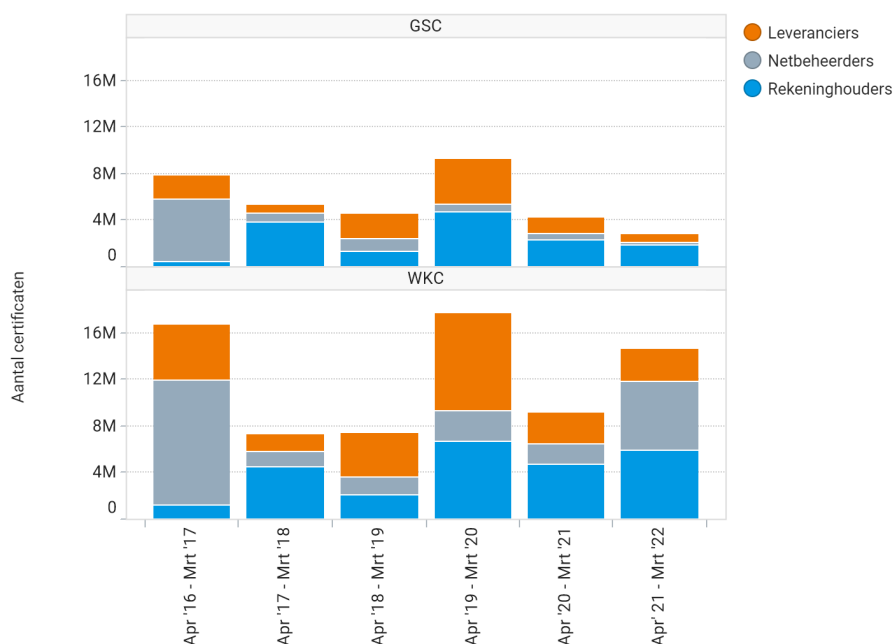
Deze opsplitsing maken we op basis van gegevens afkomstig van het VREG-platform, waar alle steuncertificatentransacties plaatsvinden. We houden hierbij wel nog rekening met de marktpartijen die zelf geen leverancier zijn, maar daar wel sterk mee verbonden zijn. Denk aan een traderafdeling van een leverancier, of een andere entiteit die er nauw mee verbonden is. Deze partijen worden in de volgende figuren ingedeeld bij de leveranciers. Merk op dat onze kennis over deze traderafdelingen en verbonden entiteiten beperkt is. Het resultaat is dus een schatting.

Figuur 25: De verdeling van het GSC (links) en WKC (rechts) overschot over de marktpartijen.

Het aandeel van de rekeninghouders is zeer belangrijk geworden bij GSC. Meer dan de helft van het GSC-overschot zit bij deze partijen. Als deze partijen niet actief meedoen aan de certificatenmarkt, is het eigenlijke overschot dat beschikbaar is voor de toegangshouders om te voldoen aan hun certificatenverplichtingen nog heel wat kleiner dan hierboven aangegeven.

Bij WKC is het overschot zeer groot en is het gelijkmatiger verspreid over de drie groepen. De leveranciers hebben hierbij het kleinste aantal in portefeuille, namelijk 2,9M WKC.

Figuur 26: Een overzicht van het overschot en verdeling onder de verschillende marktpartijen.

7 Vooruitblik

De werking van de steuncertificatenmarkt was dit jaar sterk beïnvloed door de certificatenoverschotten. Bij GSC zagen we opvallende prijsstijgingen in aanloop naar de deadline van de certificatenverplichtingen. Het aanbod aan GSC bleek klein en toegangshouders hadden problemen om de benodigde steuncertificaten te verzamelen aan een redelijke prijs. Bij WKC werd het overschot en dus ook het aanbod stilaan te groot. Zo hadden de netbeheerders moeite om hun steuncertificaten aan redelijke prijzen te verkopen.

Hoe de overschotten volgend jaar zullen evolueren en welke impact ze zullen hebben op de certificatenmarkt, wordt een aandachtspunt.

Een ander belangrijk aandachtspunt zijn de verkopen door de netbeheerders. Een groot deel van de beschikbare steuncertificaten wordt door de netbeheerders op de markt gebracht. Gezien het kleine overschot bij GSC en het grote overschot bij WKC, is de transparantie en openheid van deze verkopen van groot belang voor een goede marktwerking. We verwelkomen dan ook de beslissing van Fluvius om de verkopen buiten de veilingen onder de huidige marktomstandigheden af te schaffen, maar we zouden de verkopen buiten de veilingen liever definitief afgeschaft zijn. In plaats daarvan zouden er regelmatigere veilingen georganiseerd kunnen worden.

Daarnaast is de decretale deadline op 30 maart 2022 met een maand verschoven naar 30 april. Dit jaar was de impact van deze aanpassing zeer beperkt, maar volgend jaar zal de extra tijd nuttig gebruikt kunnen worden. De timing in het hele berekeningsproces zal minder krap zijn.

8 Lijst van afkortingen

Afkorting	Betekenis
GSC	Groenestroomcertificaat
WKC	Warmte-krachtcertificaat
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
DNB	Distributienetbeheerder